

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Міністерство освіти і науки України
**Національний університет «Чернігівська
політехніка»**

*Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки
та адміністрування*

Кафедра менеджменту та адміністрування

СИЛАБУС
Венчурний бізнес

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.М.Руденко

(підпис) (прізвище та ініціали)

« 26 » серпня 2024 р.

Розробник (-и): Повна Світлана Вікторівна, к.е.н., доцент *С.Повна*
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри Менеджменту та адміністрування

Протокол від «26» серпня 2024р. №11

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

Гарант освітньої програми «Менеджмент»

(підпис)

(О.В.Попело)
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	третій рік, шостий семестр Освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
Викладач (-і)	Повна Світлана Вікторівна, к.е.н., доцент
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/09/profil-vykladacha_povna.pdf
Контакти викладача	e-mail: svitlanapovna@gmail.com

2. Анотація курсу. Венчурне підприємництво як ініціативна ризикова діяльність, що фінансується за допомогою залучення венчурного капіталу й спрямована на значне зростання ринкових вартостей проінвестованих об'єктів, спрямована на отримання, використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних технологій, товарів, послуг. Курс „Венчурний бізнес” призначений для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент».

3. Мета та цілі курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «*Венчурний бізнес*» є формування науково-професійного світогляду майбутнього фахівця спеціальності «Менеджмент» в області сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління венчурним підприємництвом, відповідних компетентностей на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати цю діяльність на практиці.

Предмет вивчення – процеси управління венчурним підприємництвом у сучасних умовах.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 16. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Венчурний бізнес*» є:

- 1) ознайомлення ЗВО із новітньою теорією та сучасною практикою венчурного бізнесу;
- 2) набуття ЗВО навичок аналізу інвестиційних процесів на венчурних підприємствах;
- 3) формування вмінь самостійної розробки та прийняття управлінських рішень, які забезпечують підвищення ефективності венчурного підприємництва;
- 4) розвиток у ЗВО дослідницьких та організаторських здібностей щодо формування інвестиційних венчурних проєктів суб'єктів господарювання;
- 5) оволодіння ЗВО механізмом застосування здобутих навичок щодо теоретико-прикладних положень у сфері управління венчурним підприємництвом.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

У підсумку ЗВО повинні

знати :

- основні поняття сфери венчурного підприємництва;
- класифікацію видів венчурних підприємств і венчурних фондів, організаційні форми венчурного підприємництва;
- особливості державного регулювання, підтримки та стимулювання розвитку венчурного підприємництва в Україні;
- особливості побудови систем менеджменту підприємств за внутрішньої, «незалежної» та зовнішньої схем венчурного фінансування;

- методи прогнозування майбутньої вартості підприємства, яке залучає венчурний капітал;
- методи оцінки ризику венчурного проекту;
- статичні та динамічні методи оцінювання венчурних інвестицій;
- методи порівняльного аналізу венчурних проектів різної тривалості;
- методи оцінки ефективності виконання венчурних проектів;
- особливості венчурного підприємництва в різних сферах економіки;
- досвід провідних країн світу зі створення венчурних підприємств та основні тенденції розвитку венчурного бізнесу в світі.

вміти:

- визначати об'єкти інтелектуальної власності і технології, привабливі для венчурного фінансування;
- будувати системи венчурного менеджменту за різних схем венчурного фінансування проектів;
- планувати та організовувати внутрішні, зовнішні та «незалежні» венчури на промислових підприємствах;
- розробляти бізнес-презентації та бізнес-плани для венчурних інвесторів;
- визначати фундаментальні фактори, що впливають на прийняття рішень венчурними інвесторами;
- прогнозувати майбутню вартість підприємства, яке залучає венчурний капітал;
- оцінювати ризику венчурного проекту;
- застосовувати статичні та динамічні методи в оцінюванні венчурних інвестицій;
- використовувати методи порівняльного аналізу венчурних проектів різної тривалості;
- оцінювати ефективність виконання венчурних проектів.

5. Пререквізити. –

6. Обсяг курсу. 4 кредити (120 годин), 30 годин аудиторних занять, 90 годин самостійної роботи, екзамен.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	22
Практичні заняття	18
Самостійна робота	190
Індивідуальне завдання – розрахунково-графічна робота	
Всього кредитів	4

Форма проведення занять: лекційні, практичні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1. Основні передумови і засади функціонування венчурного бізнесу

Тема 1. Основні поняття та категорії венчурного підприємництва

Основні складові та особливості венчурного бізнесу. Зміст визначення категорій: «венчурне підприємництво», «венчурний капітал», «венчурний капіталіст», «венчурна фірма», «венчурне фінансування», «венчурна інфраструктура» і ін.. Історія розвитку венчурного підприємництва. Роль венчурного капіталу в інноваційному процесі.

Тема 2. Об'єкти венчурної інноваційної інфраструктури

Венчурні фонди. Класифікація видів венчурних фондів. Сутність та види інститутів спільного інвестування. Венчурні фонди на українському інвестиційному ринку. Компанії

з управління активами. Об'єкти інноваційної інфраструктури та їхнє місце у формуванні науково-технологічних кластерів. Бізнес-інкубатори та технологічні кластерні утворення.

Тема 3. Венчурні підприємства

Класифікація видів венчурних підприємств. Внутрішні венчури. Підприємства spin-off. Підприємства spin-out. Зовнішні та «незалежні» венчури. Форми та види венчурного підприємництва.

Змістовий модуль 2. Основи венчурного фінансування та менеджменту

Тема 4. Процеси венчурного фінансування та стадії розвитку інноваційних підприємств з погляду їх потреб у венчурному капіталі

Поняття венчурного фінансування. Основні форми венчурного фінансування. Раунди венчурного фінансування. Класифікація видів венчурного інвестування. Схеми венчурного фінансування.

Етапи життєвого циклу венчурного підприємства. Раунди фінансування, характерні для професійних венчурних капіталістів.

Тема 5. Особливості побудови систем менеджменту підприємств за внутрішньої, «незалежної» та зовнішньої схем венчурного фінансування

Основні фактори впливу на венчурну організацію як відкриту систему. Венчурний та корпоративний менеджмент. Схеми венчурного фінансування, внутрішній корпоративний венчуринг. Внутрішні венчури у формі ризикових груп і відділів компаній. Створення дочірніх фондів (венчурних компаній).

Особливості та основні етапи створення «незалежних» венчурів та фінансове забезпечення реалізації їх інвестиційних проектів.

Використання зовнішніх схем венчурного фінансування проектів. Управління венчурними стратегічними альянсами.

Тема 6. Відмінності розроблення презентації та бізнес-плану проекту для венчурних інвесторів

Розроблення презентації проекту для венчурних інвесторів. Аналіз розділів типової презентації. Формування бізнес-пропозиції та бізнес-плану проекту венчурним інвесторам.

Основні розділи бізнес-плану підприємства: резюме, бізнес і його перспективи, менеджмент, потреба у фінансових ресурсах, ризики, повернення інвестицій і вихід, аналіз діяльності та прогнози, фінансові звіти, фінансовий план і прогнози, додаткові матеріали та додатки.

Змістовий модуль 3. Особливості державного регулювання, підтримки та стимулювання розвитку венчурного підприємництва в Україні та в світі

Тема 7. Системи державної та недержавної підтримки і розвитку інноваційної венчурної діяльності провідних країн світу

Структура та типи інноваційних систем провідних країн світу. Етапи становлення та розвитку систем державної підтримки і розвитку малого і середнього інноваційного підприємництва. Моделі державної підтримки і розвитку інноваційної венчурної діяльності: європейська, американська та японська. Сучасні системи державної підтримки інноваційного розвитку та засоби стимулювання інноваційної та венчурної діяльності підприємств у провідних країнах світу.

Діяльність національних асоціацій венчурного капіталу. Національна асоціація венчурного капіталу (NVCA), Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу (УАІБ), Російська Асоціація Венчурного Інвестування (РАВІ), Британська Асоціація Венчурного Капіталу (BVCA), Європейська Асоціація Венчурного Капіталу (EVCA).

Змістовий модуль 4. Перспективи розвитку венчурного підприємництва в Україні та світі

Тема 8. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку венчурного підприємництва в Україні та світі

Основні тенденції розвитку венчурного бізнесу в світі. Стан розвитку ринків венчурного капіталу в умовах глобалізації. Значення венчурного капіталу для розвитку університетських венчурів. Перспективи розвитку венчурного бізнесу в світі.

Стан та перспективи розвитку венчурного бізнесу в Україні. Історія становлення венчурного бізнесу в Україні. Інноваційна та венчурна діяльність. Перспективи розвитку вітчизняного ринку венчурного капіталу.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Рейтингове оцінювання за 100-бальною системою: поточний контроль – 70 балів (захист практичних робіт, результати тестових завдань з кожного змістового модуля). Підсумковий контроль – 30 балів (екзамен).
Вимоги до РГР, КР, КП тощо	Розрахунково-графічна робота передбачає розгляд теоретичних питань та розрахунок калькуляції різними методами за вихідними даними
Практичні (лабораторні) заняття	Кожне практичне заняття оцінюється максимально у 5 балів за умови виконання індивідуального завдання та захисту практичної роботи
Умови допуску до підсумкового контролю	ЗВО допускається до екзамену за умови захисту всіх практичних робіт і здачі модульних контролів. У разі, якщо протягом семестру ЗВО не набрав 25 балів, то йому дозволяється перескладання модульних контролів, які носять тестовий характер.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Основні передумови і засади функціонування венчурного бізнесу	
Виконання практичних робіт	0-10
Поточний контроль	0-10
Змістовий модуль 2. Основи венчурного фінансування та менеджменту	
Виконання практичних робіт	0-10
Поточний контроль	0-10
Змістовий модуль 3. Особливості державного регулювання, підтримки та стимулювання розвитку венчурного підприємництва в Україні та в світі	
Виконання практичних робіт	0-10
Поточний контроль	0-10
Змістовий модуль 4. Перспективи розвитку венчурного підприємництва в Україні та світі	
Виконання практичних робіт	0-5

Поточний контроль	0-5
Усього поточний і проміжний модульний контроль	0-70
Семестровий контроль (Екзамен)	0-30
Разом	0-100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)	задовільно	
66-74	D (задовільно)		
60-65	E (достатньо)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-59	FX (незадовільно)		

9. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»».

Повторне складання іспиту з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання іспиту всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний іспит складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі практичної роботи оцінюється в 0,5 балів за кожну практичну роботу. Своєчасність здачі РГР оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасно здані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути

наявність 8 поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні розрахунково-графічної роботи (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

Базова література

1. Кареба М. І. Управління венчурним бізнесом : опорний конспект лекцій / М. І. Кареба — Миколаїв: МДАУ, 2016. – 114 с. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2438/1/Upravlinnya_venchurnym_biznesom.pdf
2. Столбуненко Н.М. Венчурний бізнес в Україні на сучасному етапі. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10597/1/406-423.pdf>
3. Діба М. І., Гернего Ю. О. Д44 Венчурне фінансування: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2021. 144 с. <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27835784-f147-409a-bcc7-03156a7f0600/content>
4. Кузьмін О. Є., Литвин І. В. Венчурний бізнес: теоретичні аспекти та практика / О.Є. Кузьмін, І.В. Литвин. - Навчальний посібник-практикум. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011.- 168 с.
5. Metrick A. Venture capital and the finance of innovation. N.Y.: John Wiley & Sons, 2007.

Допоміжна література

1. **Повна С.** Вплив рівня забезпеченості ресурсами країни на особливості її інноваційного розвитку // Проблеми і перспективи економіки та управління: науковий журнал. – Чернігів: Національний університет «Чернігівська політехніка», 2021.– № 1 (25). – С.33-44. DOI: 10.25140/2411-5215-2021-1(25)-33-44.
2. Halyna Samiilenko, Veronika Khudolei, Yuliia Kharchenko, **Svitlana Povna**, Anastasiia Samoiloivych, Semen Khanin. Innovative development of regions in the era of digital economy: world experience and Ukrainian realities // International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.6, June 2021. URL http://paper.ijcsns.org/07_book/202106/20210610.pdf (**Web of Science**)
3. **Povna S.**, Klishchenko A. The Triangle of the Intellectual Property Rights Protection System // X International scientific and practical conference «Modern Trends in the Development of Scientific Space» (February 14-16, 2024) Dresden, Germany, International Scientific Unity. 2024. 286 p. P.141-143 https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2024/02/Modern_trends_in_the_development_of_scientific_space_Feb_14_16_2024.pdf
4. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз: Навч.посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.
5. Бутко М.П. Інтелектуальний капітал як чинник модернізації регіонального економічного простору : монографія / М.П. Бутко, О.В. Попело ; під заг. наук. Кер. Д-ра екон. Наук, проф. М.П. Бутка. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2014. – 372 с.
6. Європейська асоціація венчурного капіталу: [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://www.evca.com>
7. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності / М.А. Йохна, В.В. Стадник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2013. – 400 с.
8. Інвестування: практикум / [Т.В. Майорова, В.І. Максимович, С.В. Урванцева та ін.]; за наук.ред Т.В. Майорової. – К.: КНЕУ, 2012. – 577 с.
9. Кузьмін О.Є. Проблеми управління венчурними організаціями / О.Є. Кузьмін, І.В. Литвин. – Л. : Видавн. Дім «Укрпол», 2010. – 148 с.
10. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник / [М.П. Бутко, І.М. Бутко, М.Ю.Дітковська та ін.]; за заг.ред. М.П.Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 480 с.
11. Менеджмент інноваційної діяльності : навчальний посібник / [М.П. Бутко, І.М. Бутко, М.Ю.Дітковська та ін.]; за заг.ред. М.П. Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 496 с.
12. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: монографія. — К.: КНЕУ, 2000. — 172 с.
13. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
14. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України, 2006. - № 143-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
15. Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій : Закон України від 09.04.2004р. // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 32.
16. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 №40-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
17. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011р. // Відомості Верховної Ради. – 2012. – № 19-20.
18. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку: монографія / За заг. ред. Т.А. Васильєвої, В.Г. Боронос. — Суми: Вид-во СумДУ, 2009.— 351 с.

19. Редіна Н.І. Венчурний капітал у ринковій економіці: [Моногр.] / Н.І. Редіна, Н.Ю. Пікуліна – Дніпропетровськ: ДДФА, 2005. – 124 с.
20. Стан розвитку організаційних форм венчурного підприємництва і його інфраструктури в країнах світу та в Україні / О. П. Зінченко, В. П. Ільчук, Л. Ф. Радзієвська, В. М. Євтушенко. - К. : НДІСЕП, 2004. - 80 с.
21. Українська асоціація інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/about_uaib.html
22. Українська асоціація інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/about_uaib.html
23. Управління венчурним фінансуванням підприємств: монографія / Т.В. Калінеску, О.М. Антіпов, В.О. Корецька-Гармаш. — Луганськ: Від-во СНУ ім. В. Даля, 2009. — 276 с.
24. Шило Л.А. Венчурне фінансування як форма нагромадження капіталу в системі управління потенціалом підприємства: [Моногр.] / Л.А. Шило. – Дніпропетровськ, ДПТ, 2010. –184 с.
25. Barnes S., Menzies V. Investment in venture capital funds in Europe. In: Entrepreneurship and the financial community: Starting up and Growing New Businesses / Edited by B. Clarysse, J. Roure and T. Schamp. Cheltenham, UK: Edward Elgar, 2007.
26. Yong, L. Duration analysis of venture capital staging: A real options perspective / L. Yong // Journal of Business Venturing. - 2008. - Vol. 23 (5). - P. 497-512.